

Tokijska deklaracija Svjetskog Medicinskog Udruženja (The WMA Declaration of Tokyo)

Ivan Pristaš, Slobodan Lang

Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Upute liječnicima u vezi mučenja ili drugih oblika okrutnog, nehumanog i degradirajućeg postupanja, i kažnjavanja prilikom zatvaranja i zatočeništva. Usvojeno na 29. Svjetskoj Medicinskoj Skupštini, Tokio, Japan, listopad 1975. godine i urednički revidirano na 170. i 173. zasjedanju Vijeća, u Divonne-les-Bains, Francuska, svibnja 2005. i 2006. godine

PREDGOVOR

Liječnik ima pravo koristiti medicinsko znanje u službi humanosti kako bi zaštitio tjelesno i mentalno zdravlje bez razlike među osobama i kako bi skrbio i olakšao patnju i bol svojih pacijenata. Poštovanje prema ljudskom životu mora biti održano čak i pod najvećim prijetnjama, a primjena medicinskog znanja ni u kom slučaju ne smije biti suprotna zakonima humanosti.

Za potrebe ove Deklaracije mučenje je definirano kao namjerno, sustavno ili obijesno nanošenje tjelesnih ili mentalnih patnji od strane jedne ili više samostalnih osoba ili pod naredbom nekakvog autoriteta, u svrhu iznude informacija i priznanja ili iz drugih razloga.

DEKLARACIJA

1. Liječnik ne smije podržavati, provoditi niti sudjelovati u provođenju mučenja ili drugih oblika okrutnog, nehumanog i degradirajućeg postupanja, bez obzira na krivnju za koju je subjekt osumnjičen, optužen ili osuđen, njegova uvjerenja ili motive i u bilo kojoj situaciji, uključujući vojne i civilne sukobe.
2. Liječnik ne smije koristiti prostor, opremu, lijekove ili znanje u svrhu održavanja provođenja mučenja ili drugih oblika okrutnog, nehumanog i degradirajućeg postupanja ili u svrhu smanjenja sposobnosti žrtvama da se odupru takvim postupanjima.
3. Prilikom pružanja zdravstvene skrbi zatočenicima koji su ili bi mogli kasnije biti pod istragom liječnici moraju biti posebno pažljivi u osiguranju povjerljivosti svih osobnih medicinskih informacija. Kršenje Ženevskih Konvencija uvijek mora biti prijavljeno nadležnim organima. Liječnik ne smije koristiti niti dozvoliti da bude iskorišteno njegovo medicinsko znanje i vještine ili osobne medicinske informacije kako bi olakšao ili pomogao legalno i ilegalno ispitivanje pojedinaca.
4. Liječnik ne smije prisustvovati provođenju ili prijetnji provođenja mučenja ili drugih oblika okrutnog, nehumanog i degradirajućeg postupanja.
5. Liječnik mora imati potpunu kliničku neovisnost pri odlučivanju o liječenju osobe za koju je medicinski odgovoran. Liječnička temeljna uloga je u smanjenju patnji osobe o kojoj skrbi. Nikakvi motivi, bilo osobni, grupni ili politički ne smiju prevladati ovu višu svrhu.
6. Gdje zatvorenik odbije prehranu i liječnik ga smatra sposobnim da donosi neoštećenu i razumnu odluku s obzirom na posljedice takvog dragovoljnog odbijanja prehrane, ne smije se umjetno hraniti. Odluku o sposobnosti zatvorenika da donosi takav sud treba potvrditi bar jedan nezavisni liječnik. Posljedice odbijanja hrane liječnik je dužan objasniti zatvoreniku
7. Svjetsko Medicinsko Udruženje će podržati i ohrabriti međunarodnu zajednicu, nacionalna medicinska udruženja i liječnike članove da zaštite liječnika i njegovu obitelj u suočavanju s prijetnjama i osvetama zbog odbijanja sudjelovanja u mučenju ili drugim oblicima okrutnog, nehumanog i degradirajućeg postupanja.